

БЪЛГАРСКИ ВЕСТНИК

брой 1. година VIII. 31 януари 2002 г. Будапеща, Унгария

ВТОРАТА ГОДИНА НА ТРЕТОТО ХИЛЯДОЛЕТИЕ

Българската коледно-новогодишна празнично-обредна система, която нашият народ е изградил в своето многовековно битие носи следите на едно първично светоусещане и разбиране за човека и живота, свидетелство за тяхната дълбока древност. Всички тези празници и обичаи, напластявани от векове, са обединени от една обща и напълно реална цел – осигуряване по-нататъшното съществуване на човека, продължаване

Проблемите са много и взаимно свързани, а решенията противоречиви. Всеки се бори за своята истина и иска да я наложи на другите. И в този бързо променящ се свят къде е нашият път, пътят на нашата малка българска общност тук? Ще съумеем ли да се самосъхраним, ще можем ли да открием и устоим нашия истински път и мъдро смирени пред вечните закони на битието и природата да останем верни на нашите предци, на бъл-

гите в Унгария. Защото нашата общност не може да осъществи никакво друго призвание освен собственото си, като се уповава на своите, национално-български, нравствено-християнски и културни идеали. Постигнали сме много, нека да опазим всичко! Нека да го умножим – и най-изпитаното средство тук е уважението към човека и разбирателството в името на общата цел. Една стара китайска поговорка казва, че на жадния не е достатъчно да му дадеш чаша вода, а да му покажеш пътя към извора! А извора е тук, в самите нас и българската общност десетилетия черпи от него и сила, и вяра, и мъдрост и надежда. И този извор никога не трябва да пресъхва! А това зависи от всички нас!

Втората година на третото хилядолетие не се различава от другите години. Всички те са били и ще бъдат години на нови надежди за човека в доброто, в щастието и в напредъка. Нека и сега да останем верни на традицията и да посеем в сърцата си семената на тези надежди. Знаем, някъде те ще останат безплодни, но това ни кара още по-силно да вярваме в тях!

П.П.

Миролюбa Гендова: Зимен пейзаж

на рода, изпълнени са с копнежа и вярата, че настъпващата нова година ще бъде по-богата, по-щастлива, по-честита и по-добра за всички. Затова те отдавна са станали неотменна част от живота на българина.

И днес може би ние имаме най-голяма потребност от тях. Нека да погледнем света около нас. Накъдето и да се обърнем ще видим, че хиляди опасности грозят духовното издигане на човека. Всекидневни насилиня, войни, убийства, тероризъм, бедност, замърсяване на природата шестият по-земята и заплахата на човечеството с призрака на повсеместна разруха и самоунищожение.

гарските нравствени и духовни идеали? Мисля, че да! Защото пътя вече го имаме, защото българската общност в Унгария отдавна е доказала своята жизнеспособност, своята опитност да се саморазвива и обогатява. Защото ние сме получили историческия урок и знаем, че пътят преминава през самите нас, през детската глъч в българското училище, през камбанения звън на православния ни храм, през вдъхновените танци на "Росица", "Янтра" или "Зорница", през чувствените пориви на "Малко театро", през дееспособността и активността на нашите самоуправления, през мъдростта на Дружеството на бълга-

В БРОЯ ЧЕТЕТЕ:

Интервю с Терез Надпал

Вести от
самоуправленията

Хороскоп за 2002 година

Детска страница

Радетели на
българо-унгарското
приятелство

Православната икона

Уважаеми Читателю!

Коледните и новогодишните празници отшумяха. Всички Стефановци, Васильовци, Йордановци, Ивановци и Антоновци вече могат да си отдъхнат от гости и почерпки. Можем и ние да се присъединим към тях, тъй като тези празници не са само за именниците, но и за всички техни приятели, колеги, гости от България, роднини и пр. На Коледно-новогодишната вечеринка в културния дом за съжаление на можах да отида, но разбрах, че там е било весело и забавно. Смея да вярвам, че и за цялата наша немногочислена българска общност в Унгария празниците са преминали също приятно. То си е и така – празникът е празник, когато човек го сподели със семейство, приятели, когато го свърже с развлечения, преживявания, срещи и пр.

Вземам в ръце “Български календар 2002” и го разлиствам. Това е шестият календар, който БРС издава, значи той вече е навършил шест години, и е с една година по-стар и от “Малко театро”, и от съставите “Янтра” и “Росица”. А последните няколко години излиза от печат даже преди Коледа! Започвам да разгръщам страниците и още на м. януари попадам на рубриката “От килера на баба”. Чета: бабек от с. Мало Конаре, бахур от Пловдивско, пълнено шкембе по Тетевенски, “старец” по Бански! Ами нали уж по празниците почти приключихме с тях! Сега наново ли трябва да започваме? Нали празниците минаха? Замислих се и разбрах, че тук става въпрос за приготвянето на тези български вкусотии, а не за нещо друго. Отворих календара на м. февруари и видях, че “В килера на баба” е и бутя по Еленски и разните сланини – пушени, солени и пр. За м. март даже и не посмях да погледна, предполагам какво ще бъде, пък вече и не мислех, а някакво седмо чувство ми подсказа нещо изненадващо и за мене – облякох се и поех към халите при мой познат месар! По пътя размишлявах, празничните спомени се въртяха в главата ми, за да стигна накрая до извода, че ще трябва да започваме наново. Върнах се в къщи и поставих “суровия материал” на хладно. Видях, че на масата съм забравил календара, а той се отворил на страница с поговорката: “На препалена пещ, малко огнец ѝ трябва.” Стана ми ясно накъде отива работата. Примирих се със съдбата си, но бях доволен, че всичко, което ще се повтори съвсем не е нещо ново, а както казват “от време оно”, и че пак ще го споделя с приятели.

Димитър Цуцуманов

НОВОГОДИШНА СРЕЩА В БЪЛГАРСКОТО ПОСОЛСТВО

По случай говата 2002 г. на 9 януари извънредният и пълномощен посланик на Република България в Унгарската република Светлозар Панов се срещна с представители на българските институции и организации в Унгария. Посланикът поздрави присъстващите с новата 2002 г., а в тяхно лице и българите в Унгария, и пожела на всички здраве, спорна, мирна и успешна нова година.

СРЕЩА-РАЗГОВОР

Срещата, на тема: “България 2002 г. и дейността на българските институции в Унгарската република”, беше организирана от Посолството на Република България и Българския културен институт на 16 януари т.г. Българският посланик Светлозар Панов направи експозе по темата, а директорът на БКИ Валентин Стоичков говори по някои актуални въпроси на българската култура. В срещата участва и председателят на Дунавската комисия Данаил Недялков, който информира участниците в срещата за работата на Дунавската комисия. След това бяха направени изказвания и зададени въпроси.

СРЕЩА С УНГАРСКИЯ ВЪНШЕН МИНИСТЪР ЯНОШ МАРТОНИ

По инициатива на председателя на Българското републиканско самоуправление Димитър Цуцуманов в края на м. ноември се проведе среща между министъра на външните работи на Република Унгария – Янош Мартони и ръководителите на тринадесетте малцинства в Унгария.

В тази първа по рода си среща взеха участие Жолт Немет – политически държавен секретар и Габор Хорват – говорител на Министерството.

Бяха обсъдени актуални въпроси на унгарската външна политика в аспекта на малцинствените законови разпоредби, международните механизми по отношение запазване идентитета на малцинствата, по-тясното участие на ръководителите на малцинствата в Унгария в разширяване на връзките със съответната страна-майка, въпроси на международната сигурност в Европа и др. От българска гледна точка трябва да споменем за обсъждането на работния план на спогодбата за образование, предстоящото подписване на културната спогодба, проблеми на здравното осигуряване и икономиката.

КОЛЕДА В БЪЛГАРСКИЯ ПРАВОСЛАВЕН ХРАМ В БУДАПЕЩА

На 24 декември, още преди да започне празничната Св. Божествена литургия за Рождество Христово, храмът беше изпълнен с хора. Отец Стефан Мамаков и Църковното настоятелство се бяха погрижили всичко да бъде подготвено за празника, подредено, почищено.

В дясната ниша блестят светлините на коледната елха, изкусно украсена с участие на децата от българското училище. В 10 часа прозвучават дванадесетте звъна на черковната камбана, за да възвестят началото на празничното богослужение. Всички са празнично облечени, отвсякъде се чува тихото "Честит празник", "Честито Рождество Христово", свещите припламват, носи се дъх на тамян и в храма ехти гласът на свещеника и на певците от балкона. Отец Стефан произнася своята проповед, посветена на празника. Хората са свели смирено глави и слушат евангелските слова за раждането на Христа,

слушат и въобръжаемо се пре-насят в света на възвишеното, милостта и любовта, за да излязат от храма по-добри, по-радостни, по-честити и по-уверени в себе си и в Божията благодат.

Богослужението завършва. Всички минават да целунат Св.

кръст и вземат от Св. хляб. Децата получават малък подарък, а възрастните се почерпват с глътка червено вино. Празникът е към края си, хората бавно се разотиват, лампите в храма угасват, последните свещи догарят...

ВЕСТИ ОТ САМОУПРАВЛЕНИЯТА

Дебрецен

На 12 януари много българи се събраха в седалището на Българското самоуправление в Дебрецен, за да отбележат Коледа и настъпването на Новата година. По стара българска традиция бяха направени характерни за празниците ястия, като сарми, ориз, ошаф, баница с късмети и други. На срещата се обсъдиха и въпроси, свързани със създаването на Дружеството за българо-унгарско приятелство.

На 26 януари за всички малцинства в Дебрецен в кметството се проведе "Открит ден", на който ръководителите на местните самоуправления дадоха информация за изминалия период.

Мишколц

На 15 декември м.г. Българското самоуправление в Мишколц направи отчет за извършеното от него през 2001 г. Няколко дена след това беше проведен и тъй наречения "открит ден". Така всички, взели

участие в тези прояви имаха възможността както да се запознаят с дейността на Самоуправлението, така и да поставят свои въпроси, да изкажат мнение, да отправят критични бележки или похвали.

През изтеклата година пред нашето Самоуправление стоеше, както и винаги досега, една отговорна задача – с цялата си дейност да съдействаме за запазване на нашето българско национално самосъзнание, да поддържаме буден българския дух, да обединяваме и сплотяваме българите в Мишколц и околността, да живеем колкото се може по-богат организационен живот, или с други думи казано – да бъдем българи, да общуваме помежду си, да се чувстваме приятно и добре. За тази цел организирахме различни прояви като честване на националния празник на България 3 март с художествена програма и поднасяне на венци, честване на 8 март, честване на 24 май с поднасяне на венец пред паметните плочи на Миклош Мажаров и на някогашното българско училище в

Мишколц, концерт на танцовия състав "Мартеница" в крепостта в Дюшдьор, среща на пенсионерите и др. Стараехме се да проявяваме внимание към всеки наш сънародник или семейство, като например поздравление на най-възрастния българин в Мишколц и честване на неговата 90-годишнина, посещение на болен наш сънародник в Казинцбарчика, оказахме помощ на преселило се от България семейство, отбелязахме раждането на най-малката българка в Мишколц Естер, сватбата на наш сънародник, раздадохме подаръци на децата по случай Никулден (Микулаш) и пр. Искахме най-вече нашите сънародници да видят, да почувстват, че Самоуправлението ни е за всички нас, че то е създадено, за да укрепва българския дух, да ни обединява, да си помагаме взаимно и като се наложи да защитава нашите законни интереси, да бъде наш истински представител пред унгарските държавни власти.

Българското самоуправление в Мишколц активно се включва в

живота на българската общност в Унгария. Наши представители участват във всички по-големи прояви както на Републиканското, така и на всички други български самоуправления в страната, на Българското посолство, на Дружеството на българите в Унгария, на Българската църква, Българското училище и пр. На 7-8 юни наш гост беше и българският посланик г-н Светлозар Панов със съпругата си, на които организирахме срещи с наши сънародници, разговаряхме за работата ни, за живота в България и др. Поддържахме най-тесни контакти и редовни срещи за обмяна на опит и информация с нашите самоуправления в Пейч, в Дебрецен и др. По този начин наистина се чувстваме дейни участници в цялостния организационен и духовен живот на българите в Унгария.

Самоуправлението ни активно участва и в обществен и културен живот на гр. Мишколц. Вземаме участие в заседанията на градското Кметство, участвахме в тържествата, посветени на 500-годишнината на Мишколц, полагаме венци и участваме в празнуването на унгарските държавни празници, градската телевизия на 11 януари м.г. излъчи интервю с председателя на нашето Самоуправление, в броя си от 9 април интервю с него помести окръжният седмичник, участваме редовно в проявите на Паневропейската уния и на 23 септември лично се срещнахме с нейния председател Отто Хабсбург и др.

Поддържахме приятелски и връзки с другите малцинствени самоуправления в Мишколц - гърци, немци, словаци и цигани, като участваме в техни или в общи прояви като напр. традиционния ни футболен турнир, който преди две години спечелихме, но миналата година останахме за съжаление последни. Мислим обаче да се реваншираме за загубата си.

Трудно е в един кратък материал да бъде изброено наистина всичко, каквото сме направили, пък и едва ли е нужно това. Важното е, че ние живеем заедно, че пазим нашите български обичаи и традиции, че се чувстваме българи.

Янош Вълчев
председател на Българското
самоуправление в Мишколц

Будапеща, XVIII район

Българското самоуправление в района организира на 21 декември, съвместно със Сръбското самоуправление, вечер, посветена на Никулден и Коледните празници. Председателят на Самоуправлението Марин Цанов поздрави гостите и пожела на всички здраве и успех през новата 2002 година. Изпълнена беше литературно-музикална програма с участието на и артистката Габриела Хаджикостова и танцовите състави "Росица" и "Янтра".

"МАЛКО ТЕАТРО" НА ПЕТ ГОДИНИ

*Имате ли огънче?
Огънче, с което
да самозапалите
в себе си сърцето!*

"Малко театро"

В поканата за тържеството на 14 декември в Българския културен институт, по повод рождената дата на "Малко театро", са изброени много имена. А вероятно има и други, които поради липса на място, не са изписани, домакините даже се извиняват за евентуалните пропуски. Но това не е и толкова важно. Радостното и даже чудното е, че толкова хора, и българи, и унгарци, са понесли огънчето в сърцето си, за да го предадат и на нас, многото техни почитатели и приятели. Искрата, от която лумна това огънче безс-

порно беше запалена от Габриела Хаджикостова, а до нея можем спокойно за изредим и Роза Банчева, и Алексей Лисички, и Ишван Наги, и Теодор Радевски, и Александър Варо, и Лили Зафирова, и... още кого? Не мисля да изброявам повече, защото сигурно и аз ще пропусна някой. Но все пак бих желал да добавя още един, който не е в списъка нито поради невнимание, нито нарочно. И този изпуснат съм аз - зрителят, публиката, тези които седнали в притъмнения салон смилено гледаме към сцената и се оставяме да бъдем омайвани от слово, танц, светлини и звуци, макар и да знаем, че това е игра, подтикваща ни към вътрешно съучастие. И аз съм признателен за тази игра, за това "насилие" извършвано над мене, признателен и доволен затова, защото без него може би нямаше да загори огънче и в моето сърце? Не знам. Но пък съм сигурен, че всеки носи своето огънче и чака само благодатната искра, за да запалят много сърца! Разбирам, че не мога да ги видя, но съм благодарен на "Малко театро" за този пожар.

К. К. - зрител

Г. Хаджикостова и Т. Радевски с юбилейната торта

Дейността на Института на българите в Унгария

(май 2000 г. – поември 2001 г.)

Като новоизбран директор на Института през май 2000. г. продължихме да реализираме текущи програми, което определи работата ни до края на същата година. Съвместно с други институции организирахме Дните на българската книга, двудневна научна конференция под заглавие “Българи и унгарци – 1000 години заедно”, изпълнихме първия етап от програмата “Кадастър на българите в Унгария”, и продължихме подготвянето за печат на българо-унгарския речник на Й. Бюдеи. Същевременно подадохме конкурси за нови изследвания и за втория етап на Кадастъра.

Речникът е нанесен на компютър и почти е завършена първата коректура. В момента се водят преговори за печатница, след като се приключат, продължаваме с оформянето на страниците и втора коректура. Имаме сериозни надежди, че речникът ще излезе през 2002 година.

Влицето на д-р. Й. Бюдеи загубихме специален лист по съставянето на българо-унгарски и унгаро-български речници. Институтът, осъзнавайки важността на поддържането и осъвременяването на речниковия фонд, се нае с координирането на тази работа, като за целта ще създаде постоянна колегия от езиковеди-българисти за подготвяне на нови, разширени и осъвременени българо-унгарски речници.

Програмата “Кадастър на българите в Унгария” се планира в 4 етапа, от които първи и втори етап е разработването на всички налични (стари и настоящи) регистри, списъци, телефонни указатели и др. за откриване на нови имена на българи, които по една или друга причина не са включени в списъка на Републиканското самоуправление. (През първия етап открихме 587 такива имена.) В третия етап ще отправим писмо с анкета към “новооткритите българи”, за да установим контакт с тях. В последния четвърти етап имаме намерение да съставим и издадем книга под заглавие “Кой кой е при българите в Унгария”. В тази енциклопедия ще бъдат включени всички българи, допринесли със своята дейност (във всички области на живота) за доброто име на българското малцинство в Унгария.

Програмата “Езикът на българите в Унгария” тече под ръководството на д-р. Петър Сотиров, езиковед, бивш лектор в Дебреценския университет, с участието на научен сътрудник Кристина Менихарт, и на студентките Анна Сентивани, Юдит Ваш и Моника Кертес. Програмата предвижда 3 етапа: събирането на интервюта на аудиокасети (изпълнено), описването и анализирането на

езиковия материал, и съставянето на препоръки за езиковото (двуетичното) обучение на българските деца в Унгария.

Предстои издаването на сборник с материалите на конференцията от 2000 година. През 2002 г. – съвместно с Български културен форум – ще издадем и сборник с научни разработки върху етнографията, фолклора и социологията на българите в Унгария.

През 2001 г. участвахме в анкетирането на 4 малцинства в Унгария (немци, словаци, хървати и българи), организирано от Словашката академия на науките и Унгарската академия на науките. Събраният материал представлява добра основа за по-нататъшни изследвания в няколко насоки: идентичност, културни предпочитания, училище. Понеже смятаме, че въпросът на Българското училище е най-актуален, искаме през 2002 г. да организираме кръгла маса на тази тема с другите институции на българите в Унгария (училището, дружеството, самоуправленията).

През 2001 г., по поръчка на Института за изследване на малцинствата при Унгарската академия на науките, беше съставена хронология на българската общност в Унгария през XX век. Тя ще излезе в общ том с другите малцинства.

Като най-голяма и най-интересна проява за 2002 г. се очертава организирането на българска етнографска изложба от експонатите, съхранени в унгарски етнографски музеи. Изложбата ще бъде съпътствана от научна конференция и културни прояви с участието на българските театрални и танцови състави. Мероприятията ще се организират съвместно с Български културен форум и съответните унгарски институции.

Предстои обогатяването и каталогизирането на библиотеката на Института. През 2001 г. библиотеката се обогати с дарения от български и унгарски институции и лица. Каталогизирането ще се осъществи от г-жа Марта Йенч, българист, главен библиотекар на Института по славистика при Университета “Йотвъш Лоранд” – Будапеща.

През 2002 г. ще бъдат положени основите на Архива на Института за събиране и съхраняване на документите на българите в Унгария. Разчитаме на съдействието на другите български институции и частни лица с предоставяне на копия от своите документи, фотографии, аудио- и видео-записи и др.

Доц.д-р Ленке Чикхейи – директор

Терез Надпал на 75 години

Уважаема госпожо Надпал, от името на "Български вестник" Ви поздравяваме с Вашата 75-годишнина. Как се чувствате, с какво се занимавате в момента?

Преди всичко искам сърдечно да благодаря на Българското републиканско и Столично самоуправление, че отбелязаха тази моя тричетвърт вековна годишнина и в течение на един предиобед ми дадоха възможност да се почувствам в автентична българска среда, т.е. в България, страната, където съм родена и отрасла – моята родина. Пред очите ми се изниза първият мой "четвърт век". От години съм в пенсия, чувствам се добре, и след като завърших лектурирането на новия Българо-унгарски речник, последният "четвърт век" или годините, които ми предстоят ще бъдат време на почивка. И естествено – при нужда – оказване помощ на младото поколение българисти, на които пожелавам успех в работата им.

Кое породи у Вас интерес към България, как се насочихте към българската култура, език и литература?

Основното и средното си образование завърших в България, в град Русе. През 1949 г. се преселих в Унгария, отечество на родителите ми. През лятото на същата година, по време на Втория фестивал на Световната демократична младеж се търсеха преводачи на чужди езици. Явих се съвсем случайно за преводачка на френски. Организаторката ме попита зная ли сдружени езици и какви. Казах-зная български и веднага ме приеха. След фестивала започнах да следвам френска и немска филология в будапещенския уни-

верситет, тогава още "Пазман Петер". В средата на декември ме повикаха в Министерството на образованието и ми заявиха, че ме пращат в България със стипендия за да следвам българска филология. Предстояло откриване на българска специалност в Историческо – филологическия факултет, била вече подписана спогодба между Унгария и България. И понеже съм знаела български като роден език, това щяло да бъде от полза за специалността. Окази се, че организаторката, която ме беше приела за преводачка на фестивала е същата, която ме повика в министерството. Така поех обратно за България, за Софийския университет "Климент Охридски" (тогава без "Свети"). Неведоми са пътищата на съдбата, или както се казва "пътищата Господни". От

завършването и след завръщането ми през 1953 г. съм работила като преподавателка в Славянската катедра, специалността българска филология, преди всичко езиковите предмети: съвременен български език, исторически граматика на българския език, българска диалектология. Водила съм редица спецсеминари из областта на българското езикознание. Покрай образователната дейност лектурирах българо-унгарските речници, издадени в Будапеща, имах публикувани неговлям брой научни статии. Тук трябва да спомена и преводаческата си дейност. Превеждала съм на много делегации в Унгария и България, направила съм много писмени преводи, в областта на политиката, икономиката, правото и др., художествена литература не съм

превеждала. От изброеното се вижда, че не две, а няколко дини носих "под ена мишиница".

Знаем, че дълги години сте преводач на най-високо равнище. Разкажете ни някоя интересна случка от Вашата практика?

Наистина, дълги години, дори след пенсионирането си, превеждах на разни равнища. Тук нека да разкажа следната случка. Посрещането на българската младежка делегация за фестивала през 1949 г. стана на пристанището на пл. "Петъофи", на пеенския бряг при моста "Ержебет". От кола на радиото пуснаха по плоча българския национален хомн, тогава още "Шуми Марица". След този химн веднага започна следващият: "Всезмогъщи, прави Боже, молим Царя ни пази..." химна на царя, който се е изпълнявал винаги след националния и се е записвал на една и съща плоча. Водачът на делегацията – меко казано – ме погледна изненадан (разбира се, изненадана бях и аз), отскочих до колата и казах да спрат плочата. Казах на радиотехника, че това е химнът на царя, той се уплаши, но се надявам, че никой не е бил наказан в съответната редакция на радиото. Този химн, днес като молитва – защото това наистина е молитва – би могъл да се оправи към Бог да "даде сили" на (царя) министър-председател сега в усилията му за благо на целокупния български народ. Друга случка, засягаща българо-унгарските отношения преди Втората световна война: д-р Йозеф Антал, първият министър-председател на унгарското демократично правителство при Стоян Ганев тогава министър на външните работи в първото правителство на СДС, ръководено от Филип Димитров. В много приятен разговор д-р Антал изтъкна, че баща му е бил награден с висок орден от Борис III, но беше казано и като подчертаване на добрите връзки тогава между Унгария и България. Стоян Ганев изказа надежда за такива връзки и в бъдеще. При превеждане на делага-

ции проблем имах когато посещавахме музей и трябваше да обяснявам какво изобразява платно с религиозна тематика. Това беше "слабата страна", трудно пробиваема "стена" за разбиране от участниците в делегациите. Но за моя най-голяма изненада получих "урок" по познаване на Библията и Евангелието (възпитана съм в католическо училище, където особено внимание се обръщаше на вероучението). При посещението си в Унгария Йордан Соколов, тогава министър на вътрешните работи в правителството на Филип Димитров, иска за желание да посети Унгарската национална галерия (това беше изненада, защото в предишните години това почти не се случваше). Отидохме. В отделната зала с огромните триптихони и големи табла с религиозна тематика по навик започнах да обяснявам. "Моля, моля тук аз ще обяснявам" ме спря министърът. И наистина, оказа се, че дълбоко и подробно познава религиозната тематика. Имаше какво да се поуча от него.

Много от вашите студенти са българисти, преводачи. Като дългогодишен университетски преподавател разкажете накратко за своя опит, за работата Ви за възпитанието на тези поколения българисти. Какви са постиженията на българистите в Унгария?

Работата ми като преподавател започна трудно поради липса почти на всякава литература. Разполагах и ползвах донесените от мене книги. Постепенно специалността се обогати със специална и художествена литература, изпращана редовно от България. Благодарение на културните спогодби от година на година все повече студенти-българисти имаха възможност да идат в България на летните курсове по български език и литература и на специализация. Това в голяма степен помогна на преподавателите. Завършилите специалността се реализираха в различни поприща: дипло-

мацията, ръководни длъжности в областта на културата, журналисти, преводачи на делегации, като лектори по унгарски език в Софийския университет / с втората си специалност, най-сетне като ново изпълнение преподаватели в българската специалност в Славянската катедра. Обучила съм над сто души българисти, от тях пет души имат докторат. Техните публикации – отделни книги, статии в научни и популярни издания – както и участието им в научни конференции достойно представляват българистиката в Унгария.

Как виждате бъдещето на българската общност в Унгария?

Българската общност е била винаги активна. За това свидетелстват отпреди десетки години изградената православна българска църква, българското основно училище, днес вече гимназия "Христо Ботев", активното Дружество на българите в Унгария с техния Дом.

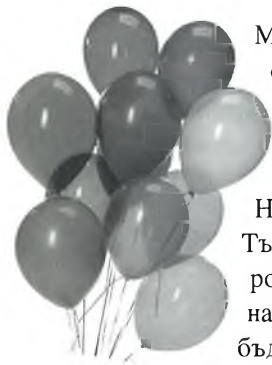
Днес, след приемането на закона за националните и етническите малцинства, вече при нови условия, изградените самоуправления на българите в столицата и провинцията разгръщат все по-широка дейност и се явяват организатори на общностната и културната дейност на третото, а може би вече на четвъртото поколение българи в Унгария. Считаю, че бъдещето на българската общност е не само осигурено, но че пред нея се откриват все по-големи перспективи и условия за развитие. От сърце пожелава успех на общността във всички негови начинания.

И сърдечна благодарност на "Български вестник" за проявения към мен и моята работа интерес.

С песни и веселие посрещнахме новата 2002 година

Макар, че тя вече встъпи в нашия живот, стоим пред прага на една нова година. Посрещнахме първи януари с чувството на нещо ново, което крие в себе си надежда, обвита във воала на тайнственото.

Нова година - нови надежди.

Търсим новото, копнеем за него, защото природата на нашия дух е такава, че е неспокойна и винаги иска да надникне в тайните на бъдещето.

Да посрещнат новата година "остарелите" в старата се бяха събрали на 29 декември в салона на българския културен дом. Всред хумор и музика искахме да се отърсим от всичко неприятно, което ни донесе отминалата "стара година". Трябва да признаем, че това не беше трудно. Изпращането на старата и посрещане на новата година беше организирано много добре от Управителния съвет на дружеството. Бяха се погрижили за всичко. Кувертите за вечерта бяха изчерпани още две седмици преди посочената дата. Да празнуват бяха дошли около 300 членове на българската колония.

За доброто настроение от България свири оркестърът на българското радио "Славия" и унгарският оркестър "Бобо", който ни изненада с познаване мелодиите на много български хора. Публиката посрещна с радостни ръкопляскания встъпленията на известните унгарски хумористи Габор Форгач и Йожев Ихас ("Като нени"). Приятна изненада бяха и представените латиноамерикански танци, акробатичните номера на дуо "Кратели" и илюзионистката Марика Фейстер.

Цялата програма създаде много добро настроение сред публиката. Показател за това бяха хората, които се извиха в залата. Радостно е, че в играенето на български хора от публиката се включиха много млади хора. Това дава надежда, че българският дух не е загубен всред днешния млад български свят в Унгария, защото който обича българските танци, той носи в сърцето си и любовта към България.

В новогодишната покана бяха изброени цяла поредица от спомагатели на вечеринката от българските малцинствени самоуправления. Този радостен факт ни подсказва, че с обединени усилия на Дружество и Самоуправления сме способни да отидем далеч в опазването на българския дух и да сплотим цялата колония в името на една полезна цел.

Коронен номер на вечерта беше разиграната

томбола с неизменния нейн ръководител, всеобщият любимец Никола Кушев. Измежду печалбите имаше стерео уредба, фотоапарат, печено прасе и печена пуйка, щайги с мандарини подарени от Марин Симеонов и още много други, общо бяха разиграни над 55 предмета.

Новогодишната вечеринка, с която се простихме със старата година и радостно посрещнахме новата 2002 година продължи до 3 часа сутринта, най-вече с присъствието на много младежи.

Да е честита на всички новата 2002 година, нека тя ни носи само благоденствие, здраве и радости от успехите в живота.

Георги Д. Иринков

С решение на Управителния съвет на Дружеството на българите в Унгария от 14 януари 2002 г., Българския православен храм в Будапеща и Българското младежко дружество, ще бъдат подпомагани през настоящата 2002 г. от ДБУ с по 100 хил. форинта месечно, а "Малко театро" ще получи годишна помощ от общо 400 хил. форинта.

КУЛТУРНИ ВЕСТИ

Празничен концерт

На 17 декември Българският културен институт в Будапеща организира концерт по случай наближаващите Коледни и Новогодишни празници. Зрителите имаха рядката възможност да чуят изпълненията на пиано на видния български пианист Ростислав Йовчев. На концерта присъства и посланикът на Република България в Унгарската република Светлозар Панов.

Нова книжка на списание "ХЕМУС"

Излезе от печат книжка 3-та от 2001 г. на списание "Хемус". В новия пореден брой на списанието читателят може да прочете стихове от Елисавета Багряна и интересна статия-възпоменание за поетесата от Тошо Дончев, интервю с писателката Теодора Димова и откъс от нейния нов роман "Емине", стихове от Екатерина Йосифова, Малина Томова, Рада Александрова, Миглена Николчина, Мирела Иванова и др., разказа на Наталия Андреева "Горчива светлина", "Първите дами" на средновековна България" от Пламен Павлов и още интересни четива. Броят е илюстриран със снимки на щампован текстил на приложничката Милена Владимирова.

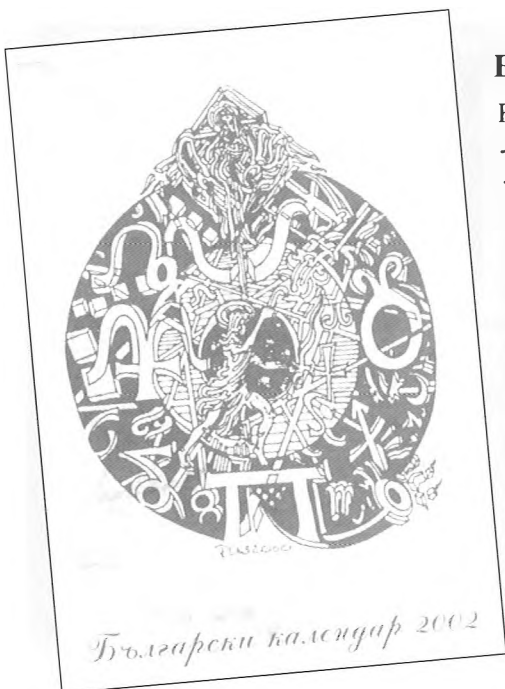
Книга на Александър Гюров за българите в Унгария

Неотдавна излезе от печат книгата на Александър Гюров "Единадесетвековно българско присъствие в Унгария", издадена с помощта на Българското републиканско самоуправление. Появата

на книгата съвпадна с 65-годишнината на автора, който е наш сънародник живеещ в Унгария, известен с дългогодишната си научно-събирателска и изследователска дейност в областта на българо-унгарските културно-исторически връзки през вековете и работата му като преводач.

По този щастлив повод на 10 декември в Българския културен институт в Будапеща беше организирано представяне на изданието. За книгата и за научната дейност на нейния автор говори унгарският учен-историк акад. Емил Нидерхаузер.

БЪЛГАРСКИ КАЛЕНДАР 2002

В навечерието на коледните и новогодишни празници от печат излезе "Български календар 2002", издание на Българското републиканско самоуправление. Календарът се издава вече за шеста година поред, като сега е посветен на българската сатира и хумор и на 100-годишнината от рождението на големия български художник-график и карикатурист Илия Бешков. В него, освен традиционната информация, ще можем да прочетем и произведения от Любен Каравелов, Иван Вазов, Стоян Михайловски, Алеко Константинов, Елин Пелин, Чудомир, Христо Смирненски, Светослав Минков, Валери Петров, Радой Ралин, Йордан Радичков и Станислав Стратиев. Поместени са графики и карикатури на Илия Бешков.

Календарът може да се получи безплатно в Българското републиканско самоуправление (Будапеща IX район, ул. "Лонян" 41).

РАДЕТЕЛИ НА БЪЛГАРО-УНГАРСКОТО ПРИЯТЕЛСТВО

Д-Р ДЮЛА ДУДАШ (1925–2000)

В края на ноември се навърши една година откакто един от истинските приятели на България, неуморният и преподавател, педагог Дюла Дудаш не е вече между нас.

През 1947 година, още млад заминава да учи за София, а едновременно с това активно се включва в изграждането на следвоенна България. Заедно с други свои връстници от Унгария, България и други страни той е включен в младежката бригада "Шандор Петьофи", която участва в построяването на железопътната линия Перник-Волуяк, Проходът на републиката "Хаинбоаз" и други.

В СУ "Климент Охридски", където Дюла Дудаш следва география и остава завинаги влюбен в България.

След завършването на обучението си се завръща в родината, довел със себе си своята българска съпруга Соня.

Следват трудни, но щастливи години изпълнени с много радост и грижи около двамата сина Дюла и Атила.

Като преподавател в природонаучния факултет на университета "Лоранд Йотвьош" в Будапеща Дюла Дудаш продължава своята изследователска и научна работа в областта на физическата и икономическа география на България и Балканския полуостров.

Негови статии и изследвания се публикуват не само в специализираната научна периодика а и в популярни издания в Унгария и България, той активно участва в конференции, научни сесии и международни срещи, издава книги, учебни помагала.

Поддържа приятелски връзки с колегите си от България и други страни на света. Неуморно и всеотдайно работи и като общественик и радетел на българо-унгарските културни и обществени отношения. През 80-те години е един от унгарските инициатори на честванията по случай четиридесет години от началото на бригадирското движение в България. Издирва и организира срещи на участниците в някогашната бригадирска бригада "Шандор Петьофи", участва в издаването на възпоменателната книга "Началото..."

Дюла Дудаш е и един от основателите и до смъртта си е почетен секретар на Дружеството за унгарско-българско

приятелство. Благият му характер и интелектуален заряд

успяват да привлекат много българи и унгарци, учили или работили в България, които са устремени към една цел - приятелството между българи и унгарци.

Т. К.

Едно мнение

В декемврийския брой на "Български вестник" четохме кратко съобщение за гостуването в Будапеща на ансамбъла "Орфейус" от град Лахти – Финландия. Във връзка с тази изва си позволяваме да споделим някои мисли, които ни вълнуваха по време и след престоя на състава в Унгария.

След продължителни трудности за осигуряване подслон на музикантите, благодарение на изключителното разбиране, проявено от директора на училище "Христо Ботев" г-н Златан Тодоров, ансамбълът беше настанен в общежитието на училището. Поради липса на деца от провинцията, обзаведените с матарци и гардероби стаи и прилежащите им сервизни помещения от години не се използват за предопределената им цел. А иначе са уютни, топли, просторни и светли.

Всички знаем, че през последните десет години не само в Унгария, но и навсякъде има сериозни проблеми от финансово естество за настаняването на изпълнители и състави. Особено за такива български състави, които не са гости на фестивали или международни прояви в Унгария, а преминават транзитно през страната или са поканени от някое българско сдружение, институция.

Отчитайки всички дадености на училищното общежитие, си зададохме въпроса колко и какво е необходимо, за да бъде то превърнато в пълноценен комплекс, задоволяващ скромните изисквания на гостуващите? Естествено срещу някакво заплащане, а не на солена хотелска цена.

Според нас това не е толкова въпрос на значителни средства, колкото на инициатива и взимане на решение от съответните инстанции.

Така бихме разрешили един много важен въпрос и вероятно бихме могли да облекчим, да умножим гостуванията на родни състави и артисти. А разкошното място на сградата ще позволи на гостуващите без трудност да се запознаят с намиращите се наблизо музеи, галерии, Операта и други паметници на културата в Будапеща.

Освен в Българския православен храм и Културния институт, за почитателите на финландската музика ансамбъл "Орфейус" изнесе два концерта в Етнографския музей, във Верешедьхаз и в "Пилвакс". Тази програма бе осъществена в рамките на "Дните на финландската култура, туризъм и гастрономия", организирани от Посолството на Финландия в Унгария и Дружеството за финландско-унгарско приятелство "Локки". Навсякъде концертите преминаха при голям успех, показвайки завидното художествено майсторство на ръководителя на ансамбъла – проф. Христо Донкин и неговите музиканти.

Бихме желали специално да благодарим за добронамереността и съдействието на отец Сефан Мамаков в организирането на светски концерт в храма. Проявата съвпадна с честването на Св. Екатерина, отбелязано не само със слово, а и със звуци.

Д-р Александър Варо

Таня Ронаи

Уважаеми Читатели,

Благодарим за отзивите, които изпращате до нас било лично, по телефона или с писма по пощата и чрез нашия електронен адрес. Радваме се, че Вие критично подхождате към проблемите и темите, които предлагаме на Вашето внимание и изразявате мнение по тях, верно, не винаги сходно с нашето, но нали именно това е и една от целите на изданието: да запознае, да заинтригува и предизвика интерес, даже дискусия по даден въпрос. Водени единствено от желанието този месечник да се превърне в полезно и приятно четиво за всички, ние се стремим да откликнем на Вашите желания. Именно така се роди и идеята за някои нови рубрики, които в следващите броеве ще се появят по страниците на вестника. Надяваме се да ги приемете благосклонно. В най-скоро време нашето издание ще се появи и в мрежата на Интернет, което ще позволи по-бързо да достигне до всички читатели по света.

Нека през Новата година си пожелаем "Български вестник" да продължи да бъде актуално, информационно и търсено от Вас издание.

Приятно четене!

От Редакцията

СЪСТАВИ КРЪСТОСЛОВИЦА!

като използваш дадените думи

- ШОФЬОР

КАЛ

КАЛКУЛАТОР

КУКУМЯВКА

КАРАМФИЛ

ФАР

БЯГАНЕ

МАМУТ

КРАТЪК

МАРМАЛАД
- ПАРА

АСАНСЬОР

КАРТА

КОЛ

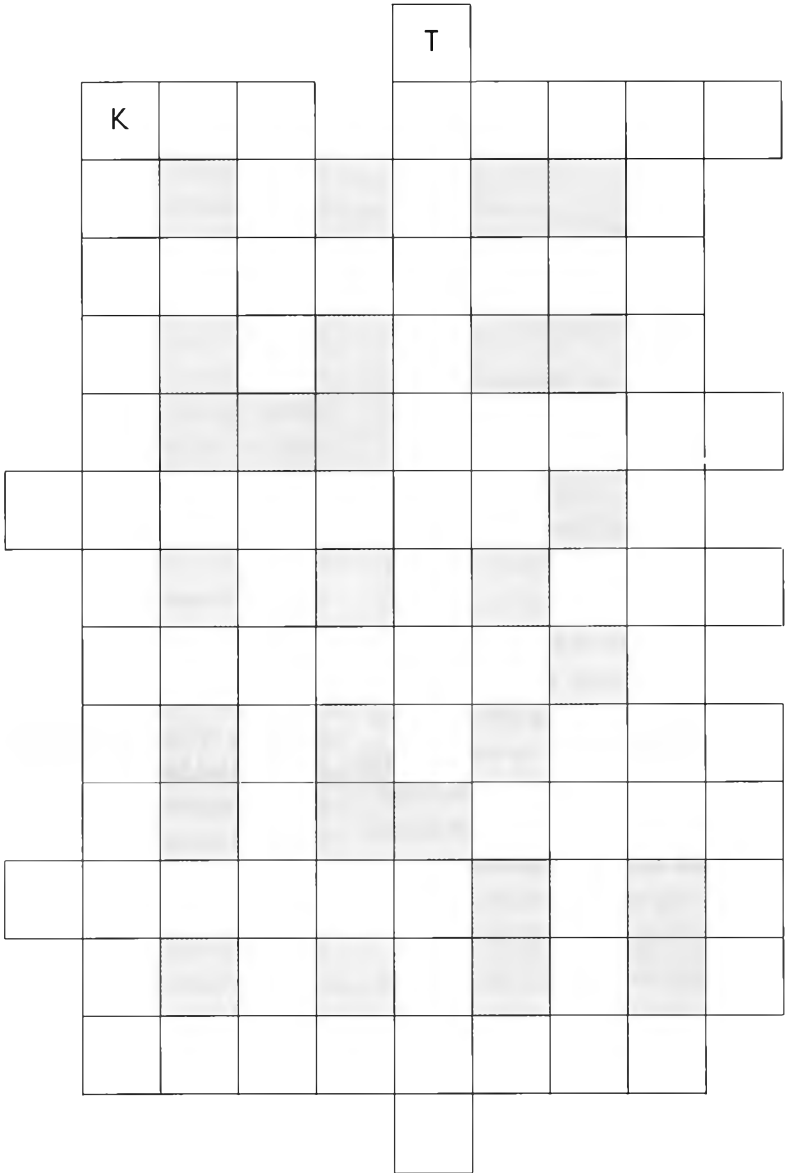
РЕАЛ

ЕТИКА

ТЕРМОМЕТЪР

ЛАДА

ЛИРА

КОИ СА ДЪРВЕТАТА?

Подреди буквите и ще разбереш

- КУБ

ДБЪ

АЕЛ

РБО

ЪЧРМС

РУАМ

РВОЯ

ЗБРАЕ

ИАПЛ

СЯВКОЕ

ШЧРЕЕА

РСПААКВО

ШКРАУ

ВИАСЛ

ТЕКНЕС
-

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Весела пързалка

- Падай, снежко,

колко щеш

няма, няма

нас да спреш!
- Мръкне ли се -

ех, тогаз

ще се върнем

пак у нас.
- Ще летиме

ний до мрак,

че ледът е

още як!
- Ще ни срещнат

там със чай,

я с гълчава,

я... кой знай!

Зима

Сякаш пролет белоцветна
е дошла отгоре -
бяла, с цвят покрита, светнала,
сливата на двора.

И ваят, ваят снежинките,
цели дни, недели,-
падат сякаш перошинки,
мекички и бели.

Падат и полека лягат
долу на земята,
топличка завивка слагат -
върху семената.

Стоян Дринов

Елисавета Багряна

Какво ни очаква през 2002 година?

През годината всяко лошо нещо ще се прокрадва до нас бавно, а доброто ще идва неочаквано и ще ни връхлита като вихрушка.

Според източните астролози 2002 г. е Годината на Черния (Водния) кон. Началото ѝ ще настъпи на 12 февруари.

Мистичните символи са:

стихия	- водата
цвят	- черен
талисман	- костенурката
число	- 6

През 2002 година ще можем да поставим основата на финансовото и семейното благополучие, което ще настъпи с пълна сила през 2003 г. – Годината на Черната (Водна) овца (коза). Водата и черният цвят на 2002 г. вешаят много паметни събития, които обаче невинаги ще са радостни. Водата например означава, че главният небесен покровител ще е Меркурий – планетата, подтикваща към промени и дори към конфликти.

Талисманът на 2002 г. е костенурката, което показва, че нещас-

тията няма да се изсипват като лавина на главата ни. Събитията и големите катаклизми ще настъпват бавно, което означава, че внимателните и умните ще могат да предвидят от-рано тяхното развитие и да смекчат ударите на съдбата. Радостните промени ще долетят оттам, откъдето най-малко ги очакваме.

Числото 6 едновременно е символ на нежност и на хармония. То е цифровото изражение на планетата Венера, покровителката на любовта. От тази гледна точка Годината на Коня е най-подходяща за сключване на щастливи бракове.

През новата година звездите ни вешаят доста проблеми. Ако се съди по тяхното разположение, ще назряват финансова и икономическа криза, които ще засегнат целия свят. Особено внимателни трябва да бъдем с парите в периода от 12 март до 14 април, когато Меркурий ще се намира в неблагоприятния за него зодиакален знак Риби.

Най-вероятно периодът 9-25 юни ще премине под знака на

войните, въоръжените конфликти, терористичните атаки и други подобни трагични събития. Същото е валидно и за месеците октомври и ноември. Що се отнася до обикновените хора, Годината на Черния (Воден) Кон ще бъде най-благоприятна за Близнаците, Девата, Везните, Стрелците и Водолея. Щастие и късмет ще имат също родените под знака на Телеца, Рака и Козирога, но те не бива да се отпускат. За щастieto си доста усилия ще трябва да положат родените под знака на Овена, Лъва, Скорпиона и Рибите.

Главоболието

– Кора от лимон спира главоболието, ако често страдате от мигрена. Цитрусовият плод се препоръчва от природните лечители вместо болкоуспокояващите илачи. Кората се почиства от бялата вътрешност и се налага върху слепоочието. Компресът трябва да остане, докато мястото се зачерви и започне да гори.

– Вместо лимонена кора, може да налагате слепоочията и с листа от прясно зеле.

– Запарка от лайка също облекчава страданието, която се пие по чаша 3-4 пъти на ден.

– Хапнете няколко сварени картофи без сол и мазнина.

– Поставете върху челото няколко резена краставица.

– Навлажнете кърпа с оцет и поставете върху болното място.

И през зимата морска баня

И през зимата, далеч от брега, можете да използвате лековитата енергия на морето и да си вземете бани у дома. Тонизиращите процедури се правят веднъж седмично. Според експерти баните с морска сол стимулират обмяната на веществата в организма и прогонват умората от тялото.

✿ Разтворете 300 г морска сол във вряща вода и изсипете сместа в пълна с гореща вода вана. Пъхнете се вътре за 15 минути. После облечете халат и полежете на дивана половин час. Едва след това измийте под душа солената вода от тялото си.

Поне веднъж месечно отделяйте време за маска с морска сол на деколтето и гърба, които са особено важни места за дамите.

✿ За тази цел смесете 2 чаши сол с 1/4 чаша вода и 1 чаша зехтин. Когато стане каша, я нанесете и я оставете да действа 20 минути, след което я измийте под душа. Тази маска прави кожата мека и гладка.

Поддържане на лицето през студените дни

Сега е сезон, в който ниската температура влияе негативно върху епидермиса на кожата. За да съхраните кожата си и предотвратите неприятните козметични последици през студените дни, ви предлагаме няколко маски за лице и процедури за цялостното съхранение на кожата.

✿ **Маска за дълбоко подхранване на лицето:** 1 банан се пасира, към него се добавят 1 с. лъжица извара, 1 и 5 с. лъжица рициново масло и 1 с. лъжица бяло брашно. Маската престоява 30 минути и се измива с леко топла вода.

✿ **Маска при кожа, склонна към образуване на лишеи:** 1 с. лъжица зехтин се смесва с 1 ч. лъжичка майонеза, добавят се 3-4 капки прясно мляко и 1 с. лъжица нишесте. Маската престоява от 20 до 30 минути и се измива, като не се търка лицето с пръсти, а се плиска обилно с хладка вода.

Когато чувствате кожата по тялото си много изпърхнала или са се появили лишеи, можете да прилагате следните процедури:

✿ **Намажете тялото си със следната маска:** 100 г зехтин смесете с 5 шишенце бадемово масло, добавете 50 г розова вода и 2 ампули витамин Е. Получената смес намажете с кръгообразни движения с помощта на гъба за тяло.

✿ **Пасирайте 2 банана,** към тях добавете 50 г рициново масло и 3 ампули витамин D. Получената маска за тяло може да престои до 40 минути. Измийте тялото с помощта на гъба с леки кръгообразни движения.

МЕДОЛЕЧЕНИЕ ПРИ СЪРДЕЧНО-СЪДОВИТЕ ЗАБОЛЯВАНИЯ

Д-р Вяра Димчева е лекар, специалист-ревматолог, апитерапевт и от дълги години се занимава с проучване на лечебните свойства на меда и лечението с него. Има много публикации по тази тема и е редовен участник с научни доклади и съобщения, в конгресите на Международната организация на пчеларите "Апимондия" с център в Рим, в Япония, Канада, ЮАР, Италия и др. Тя е секретар на Съюза на апитерапевтите в България. Д-р Димчева беше любезна да предостави на "Български вестник" някои свои статии по въпросите на медолечението, които, с известни съкращения, ще публикуваме на страниците на нашия вестник.*

От дълбока древност на меда се приписва всесилно лечебно действие върху всякакви болести.

Днес по научен път е доказано, че медът има лечебни свойства, без да е универсално лекарство, и че по принцип притежава лечителните качества на растенията, от които е получен. Независимо от разновидностите на меда се знае, че той ускорява обмяната на веществата и чрез стимулиращия си ефект върху вегетативната нервна система благоприятно влияе върху кръвното налягане и сърдечно-съдовите заболявания. Освен предотвратяване на съдовите спазми в мозъка и на сърцето, медът се явява идеално средство за профилактика на мозъчни инсулти и сърдечни инфаркти. Въобще медът има благотворно действие при всички сърдечни заболявания като миокардиосклероза, миокардит, белодробно сърце, кардиална астма и др. Предписва се ежедневно вземане на 100-140 гр мед, разпределен на 3 приема в продължение на 1-2 месеца, оби-

кновенено 30 мин. преди хранене. Препоръчително е да се приема разтворен във вода, а ако е съчетан с пчелен прашец, това е задължително!

За пчелния прашец се знае, че е с богати високобиологични съставки и има силно изразено регенериращо и трофично (подхранващо б.р.) действие върху всички органи, включително и върху еластичната тъкан на артериите. При хипертонично болните се установява регулиране на артериалното налягане обикновенно 15 дни след ползването на меда, съчетан с пчелния прашец. Хипотензивния ефект (понижаване на налягането б.р.) е ясно изразен, което се обяснява чрез подобряване на окислителните процеси, а оттам и на йонното равновесие на мозъчните клетки. При атеросклерозно болните намалява главоболието, разсеяността, раздразнителността. Установено е, че понижава и холестерина.

Най-често се ползва мед, в който е разтворен пчелен прашец в

съотношение 100 гр прашец в 1 л мед. Пчелният прашец трябва да бъде смлян на прах или разтворен във вода. Взема се 2 пъти дневно по 1 лъжица преди ядене в продължение на 30 дни.

Подобрието се чувства още от 9-тия ден като прогресивните промени се постигат към края на месеца. Посоченото благоприятно въздействие има отношение не само към мозъчните клетки, но и към общите атеросклеротични процеси в организма като атеросклероза на кръвоносните съдове на долните крайници, а също и на генерализираната атеросклероза.

При гореописаните заболявания голям ефект има и използването на пчелното млечице. То се прилага в дози 60-120 мг дневно, прието 2 пъти преди ядене.

д-р Вяра Димчева
лекар-апитерапевт

* от лат. апи – пчела

ЖЕЛАЕТЕ ЛИ ДА ОБЩУВАТЕ С ВАШАТА ЦЪРКВА?

Скъпи приятели,

Българската православна църква в Будапеща е организатор на разнообразни прояви, свързани с практикуването на православната ни вяра, които са градивна основа за нашето усъвършенстване по пътя към Христа. Те укрепват привързаността ни един към друг, особено по чисто лични поводи като рожден или имен ден, сватба, новородено дете, годишнина от сватба и др.

Ако разполагаме с Вашите данни – име, адрес, рождена дата, телефон ще можем по-лесно да стигаме до Вас със съобщение, информация или поздравление.

Очакваме да получим данните Ви по пощата, по телефона или да ги впишете в специално приготвената за целта тетрадка при посещение в църковния храм!

Адрес:
Bolgar Orthodox Egyház,
1097 Budapest,
Vágóhíd u. 15.
tel: 215 00 39.

Съобщение

1% от Вашия данък може да отиде за подпомагане на фондация **Pro Schola Bulgarica** с данъчен номер **180 66 184-1-41** и на **Българската православна църква**, с технически номер **03 72**.

Подкрепете фондацията и църквата, за да спомогнете за запазването на българщината на унгарска земя!

Съобщение

Клубът на пенсионера провежда своите срещи всяка първа сряда от месеца от 10.00 часа в Българския културен дом.

Благодарност

Църковното настоятелство при българската църковна община и храм "Св. Кирил и Методий" в Будапеща изказва благодарност на Българското самоуправление в ХХІ столичен район "Чепел" за помощта от 80 хил. форинта за закупуване на телевизор за новия параклис.

Искате във Вашето жилище да се чувствате уютно и приятно? Искате да внесете красотата и хармония в офиса или градината? Искате да се наслаждавате на свежестта и естетиката на екзотични цветя и декоративни растения?

Нуждаете се от ефектно и разумно поддръждане на Вашата градина?

Искате да изненадате любим човек или приятел с красива композиция от цветя?

Фирма "БУЛЕКС" е на Ваше разположение. Потърсете ни!

Адрес:
Budapest,
Visegrádi út 69. C,II/4
Tel.: 359-39-13
vagy 06-30-376-58-56
E-mail:
eltina@gyorsposta.hu

Правните консултации през месец февруари ще се проведат на **11 и 25 февруари** от **15.00 ч.** в седалището на Българското републиканско самоуправление.

Абонирайте се и през 2002 г. за списание "Хемус"

И през тази година ще имате възможност в четирите книжки на списание "Хемус" да се запознаете с постиженията на българската култура в различни области.

Специално внимание ще бъде отделено на България, като място за културен отдих и туризъм, ще бъдат представени български културни и литературни издания, ще се опитаме да се докоснем до митологическите пластове на българската култура. Списанието се готви да представи и един от най-самобитните български писатели, номинираният за Нобелова награда за 2002 г. Йордан Радичков.

Подкрепете с абонамента си десетгодишното издание на българската общност в Унгария, извоювало си достойно място и признание в културния живот на двете страни.

Всеки отделен брой струва 300 форинта, а годишният абонамент е 1000 форинта, за което Ви изпращаме чек.

Обява

На 16 март 2002 година се организира среща на българите, които са родом от град Варна. Всички, които се чувстват варненци и желаят да участват в проявата да се обадят за повече информация на Верка Живкова на тел.: 06-30-9-622-397.

ИЗДАНИЕ НА БЪЛГАРСКОТО РЕПУБЛИКАНСКО САМОУПРАВЛЕНИЕ И СТОЛИЧНОТО БЪЛГАРСКО САМОУПРАВЛЕНИЕ

Български вестник ISSN 1416-3098. Bolgar Hírlap. Megjelenik havonta a Nemzeti és Etnikai Kisebbségekért Közalapítvány, a helyi bolgár önkormányzatok támogatásával. Излиза всеки последен ден от месеца без юли и август. Отговорен издател: Димитър Цуцуманов. Редакция: Татяна Кръстева, Петър Петров, Моника Тютюнкова. Адрес на редакцията: Szerkesztőség: 1093 Budapest, Lónyay u. 41. Tel.: 216-4210. E-mail: bolgonk@mail.axelero.hu. Felelős kiadó: Czuczumanov Dimiter. Szerkesztőség: Kraszteva Tatjana, Petrov Péter, Tyutyunkov Monika. Печатница/Nyomda: PUBLICITAS. Цена/Ára: 50,- Ft. Публикуваните материали изразяват мненията на техните автори. Материали и снимки не се пазят и не се връщат! Всеки брой приключва на 15-то число от месеца.

1614 г.
Христос
Пантократор

Още от своето създаване през 1995 г. "Български вестник" се стреми да предоставя на своите читатели разнообразни и популярни четива, свързани със старата българска история, култура и изкуство, като например завършилата в миналия брой поредица за средновековните български царе.

През настоящата година последната страница на вестника ще посетим на българската икона, както като свято изображение на православната църква, така и като произведение на изкуството.

Ще се опитаме да покажем накратко нейния произход, същност и развитие, за да може любознателният читател да се запознае с едно от върховните достижения на нашето живописно изкуство, каквато е българската икона. Поредицата откриваме със статията на отец Стефан Мамаков.

ПРАВОСЛАВНАТА ИКОНА

Православната икона е особен вид израз на Църквата; тя е духовното поле във физическото пространство, в което се пресичат радиусите на православната догматика, мистика, естетика. Православната икона изразява представата за красотата като нещо свято, както и свещеното като красота. При нея красотата е същност, а не естетическо качество, поради което става ориентир в търсенето на абсолютната Истина. От гледна точка на християнската

догматика истината е свидетелство за това, че Син Божий е станал Син Човешки, че Божественото Слово е приело плът, а Божествената

Ипостас е станала Богочовешка Личност – конкретна и неповторима.

Бог завинаги е приел човешка природа, за да открие на човека път към постоянно богоуподобяване; да направи венеца на Своето творение – човека съпричастник на свободата и съвършенствата на Абсолютното Битие.

Православната икона отразява в себе си най-великите истини на вярата в Спасителя Христос Господ – тя е едновременно и проповед и молитва, и средство за духовно преобразяване. Иконата не е картина, съдържаща само религиозна информация; тя е нещо повече, отколкото само едно изображение. След освещаването ѝ иконата съдържа в себе си благодатно присъствие на невидимия Бог, който е станал видим след възплъщението на Бог Слово – Иисус Христос. В тази връзка са и думите на Св. Симеон Солунски: "Това, което се представя с бои, е истина на картина, както и писаното на книгата, и Божествената благодат пребъдва върху него, защото това, което е изобразено, е свещено." Според определенията на Седмия Вселенски събор /787 г./ почитта отдавана на образа, преминава към първообраза.

Трябва да се прави разлика между икона и идол. Идолът е образ на лъжливи и измислени божества, а иконата е свещено изображение на единния, истинския Бог и на неговите свети Ангели и светии. Православната икона е нещо много повече от "визуално помагало" при получаване или заместител на писаното слово за незнаещите да четат. Тя няма пасивна роля, а е активен посредник, който позволява присъствието на първообраза и провежда Божествената благодат към богомолците. Бог проявява Своята сила и благодат по особен начин в някои чудотворни икони, места и предмети и главното и същественото е не в тях самите, не в техните достойнства и материя, а в Божията милост и любов и в Неговото благоволение да изпраща Своята сила, чрез която и чрез когото Сам Той пожелае. За получаване на Божията благодат и милост от страна на вярващите се изисква само силна и непоколебима вяра, придружена с добри и свети дела. В България особено популярни са чудотворните икони на Св. Богородица в Рилския, Бачковския, Роженския и Троянския манастири.

Във всеки православен дом трябва да има икона – на Спасителя, на Св. Богородица или на някой светец. Иконите, било то в църквата или в нашия дом, не са предназначени за украса, а да се молим пред тях. Те ни напомнят, че очите на Бога, на Ангелите и на Светиите са насочени постоянно към нас. Стойки пред иконата ние трябва да бъдем смирени, вгълбени в себе си, като отлагаме през това време всички наши земни грижи. В тази връзка Св. Иоан Кронщадски съветва: "Според мярката на духа и истината, с която ти започваш да се молиш пред Св. икона... в същата мярка Духът на този, който е изобразен на иконата, те привлича към нея." Иконата пази дома, закриля децата! Тя носи успех, щастие, здраве и спокойствие. Пред иконата в дома се палят кандило и свещи. Така благодатното присъствие на иконата изпълва целия дом и всекидневния живот на православния християнин.

Стефан Мамаков